

Voortgangsbericht Gebiedscoalitie Zierikzee-Bruinisse op vier sporen actief!

Gebiedscoalitie Zierikzee-Bruinisse werkt aan vier werksporen tegelijkertijd:

- ⇒ De Levende dijk Ouwerkerk | innovatiezone voor natuurinclusieve waterveiligheid
- ⇒ Slikken en schorren van Viane | kansen voor versterkende maatregelen
- ⇒ Kreken Ouwerkerk-Oosterschelde | kansen voor versterking beleving en kwaliteit
- ⇒ Zoetwater (behouden) – zout scheiden achter de dijk | kansrijke maatregelen

Het kernteam van de KennisCommunity Oosterschelde begeleidt de huidige fase van joint-fact finding (feitenonderzoek dat door meerdere partijen gezamenlijk wordt uitgevoerd) en ontwerpend onderzoek waarbij complexe ruimtelijke problemen integraal en creatief worden benaderd.

De gebiedscoalitie kent zo'n 15 -20 deelnemers. Er vinden veldbezoeken plaats, 1 op 1 gesprekken, werksessies o.a. vanuit het Dorpshuis Ouwerkerk en ook digitaal overleg in verschillende samenstellingen. De aanpak beoogd uitnodigend te zijn, gericht op mede-eigenaarschap en geeft ruimte voor verbeelding en oplossingen.

De voortgang in elk spoor is verschillend maar wel gericht op het opleveren van concepten/bouwstenen naar eind 2023, voor een waterkerend landschap Zierikzee- Bruinisse. Deze kunnen vervolgens in 2024 als pilot of demonstratie gestart worden.

Hieronder wordt toegelicht waaraan in de vier werksporen wordt gewerkt.

⇒ **De Levende dijk Ouwerkerk | innovatiezone voor natuurinclusieve waterveiligheid**

Hoe kunnen bij dijkversterkingen waterveiligheid en natuur hand in hand gaan? Veel concepten zijn in ontwikkeling maar nog weinig worden toegepast. Testlocaties onder echte condities kunnen belangrijke inzichten geven en toepassing stimuleren. Traditionele "harde" dijkversterkingen brengen steeds vaker grote uitdagingen met zich mee vanwege biodiversiteit- en klimaatdoelen.

Daarom is het idee ruimte in te richten voor het tonen en testen van drie tot zes alternatieve natuur inclusieve concepten voor dijkbekledingen (van top tot teen). Denk daarbij aan bloemrijkgras, eco-basins en kunstmatige riffen. Een testplek voor dijkbekledingen met meerwaarde voor de kwetsbare natuur van de Oosterschelde, waterveiligheid, recreatie en ondernemerschap. Mogelijk dat de kustzone voor het Watersnoodmuseum in Ouwerkerk hiervoor een geschikte locatie is. Samen met het waterschap Scheldestromen en andere partners wordt een opzet uitgewerkt.

⇒ **Slikken en schorren van Viane | kansen voor versterkende maatregelen**

De slikken van Viane liggen nog relatief hoog maar het hele gebied erodeert. Erosie wordt veroorzaakt doordat zand in transport gaat door golven en door getijstroming naar de diepere geulen verdwijnt. Door zeespiegelstijging zal het gebied verder eroderen en verdrinken. Dit heeft gevolgen voor de bestaande natuur, veel vogels zijn afhankelijk van het gebied om te kunnen foerageren, maar ook de sterkte van de waterkering wordt voor een deel bepaald door het voorland.

Veel is nog onbekend over waarom een schor verdwijnt of onder welke omstandigheden een schor weer kan terugkomen. Je kunt in ieder geval stellen dat je de schorren sneller om zeep hebt dan hersteld!

Zandsuppleties zijn elders in de Oosterschelde effectief gebleken om de erosie door zandhonger tegen te gaan. Samen met experts van het waterschap, Rijkswaterstaat en Wageningen Marine Research en stichting Anemoon is een workshop gehouden om te bespreken wat nodig is om de slikken en schorren te behouden. Voor de slikken van Viane zou een suppletie ook gecombineerd kunnen worden met erosiebescherming door kunstmatige structuren als ook door 'building with nature-oplossingen' met oesters, rijshouten dammen (gemaakt van wilgentenen) en bijvoorbeeld zeegras.

Verkend wordt deze twee opgaven te combineren, namelijk behoud van natuurlijke habitat en waterveiligheid met erosiebestrijding als maatregel om lange termijn suppleties uit te sparen. Dat is minder belastend voor de natuur en kostenbesparend.

Het waterschap Scheldestromen heeft in beeld gebracht wat het effect is van een verdwijnend voorland op de waterveiligheid. Het effect van erosie van het voorland op de benodigde dijkhoogte is gering (ca. 5-10 cm extra hoogte) maar kan, in combinatie met zeespiegelstijging toch net het verschil maken tussen wel of niet versterken van de waterkering. Het behouden van de slikken is daarom belangrijk.

⇒ **Kreken Ouwkerk-Oosterschelde | kansen voor versterking beleving en kwaliteit**

Met name de oostkant van het krekengebied kent waterkwaliteitsproblemen. Er wordt geadviseerd van april t/m oktober niet te zwemmen terwijl het een recreatie- en natuurgebied is. Gezamenlijke inzet is te snappen wat nodig is voor een gezonde waterkwaliteit en met elkaar oplossingen te ontwikkelen die op brede steun die kunnen rekenen en gerealiseerd kunnen worden.

Verder wordt heel concreet aan een *Speurpad van Zoet naar Zout*- gewerkt. Een pad voor jongere kinderen om de krekken op spelende wijze te beleven en leren kennen. Het idee is dat kinderen vanaf begin van de zomer een tas kunnen ophalen met de route, proefjes en vragen. Uitgifte start voor het eerst bij twee uitgifte punten, ondernemers uit het gebied. Voor het Speurpad is door een van de ondernemers een mooi logo ontworpen: een IJsvogel!

Tussen het gemaal en het haventje van Viane liggen veel kansen om de recreatieve waarde van de waterkeringzone te vergroten. De Klein Beijerenpolder is een bijzonder vogelgebied. Het ontbreekt momenteel aan voorzieningen zoals een uitkijkpunt en parkeerplaatsen voor fiets en auto. De polder staat deels onder water en fungeert als hoogwatervluchtplaats en broedplek. Voor typische delta vogels heeft de polder een belangrijke functie en is onlosmakelijk verbonden met de Oosterschelde (foerageren). Onderzocht wordt het idee voor een vogelkijkpunt met informatie over de vogels, hun leefgebied en een goede bereikbaarheid met de fiets.

Op 10 mei werd onder leiding van Wilco Jacobusse, coördinator communicatie en educatie van Nationaal Park Oosterschelde voor de deelnemers aan de gebiedscoalitie een excursie georganiseerd. Op drie plekken langs de oevers van de Oosterschelde werd bekeken wat er leeft en broedt. Als je niet weet waar je op moet letten, blijkt veel je gemakkelijk te ontgaan. Maar word je gewezen op wat er te zien is, dan ervaar je zoveel meer. "Zoveel moois te ontdekken waar we geen weet van hadden". Soorten met unieke eigenschappen en aangepast om te leven of op krachten te komen in die smalle zone aan de oevers van de Oosterschelde tussen water, strand, schor en dijk. Dat zijn nieuwe inzichten die we meenemen.

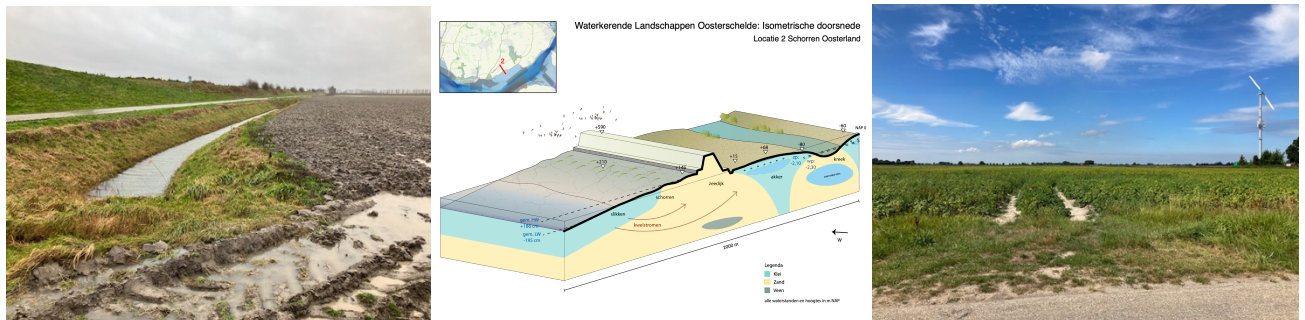
⇒ **Zoetwater (behouden) – zout scheiden achter de dijk | kansrijke maatregelen**

Verdroging en verzilting van landbouwgronden is op het eiland Schouwen-Duiveland een actueel thema. Een hogere gemiddelde waterstand op de Oosterschelde zorgt voor een hogere grondwaterdruk achter de dijk en dat kan gevolgen hebben voor verzilting en een hogere grondwaterstand.

Hoe dit precies op perceelniveau doorwerkt is nog niet onderzocht en ook is nog niet duidelijk of een hoog voorland (zoals de slikken van Viane) helpt om verzilting tegen te gaan. De Zuidwestelijke Delta heeft een budget beschikbaar gesteld om hier onderzoek naar te doen. Samen met het adviesbureau Deltares wordt onderzocht wat de effecten van de zeespiegelstijging zijn op de grondwaterstanden en verzilting van gronden direct achter de dijk.

Samen met de perceeleigenaren en een agrarisch adviseur gaan we onderzoeken hoe deze nieuwe situatie kan doorwerken op de bedrijfsvoering en opbrengstontwikkeling van de deze gronden. En welke maatregelen passen om verzilting tegen te gaan.

Met 3 tot 5 ondernemers tussen Zierikzee en Bruinisse willen we aan de slag gaan met gezamenlijk feitenonderzoek, waarbij gekeken wordt naar de samenhang tussen binnen- en buitendijks. Aan de hand van ontwerpend onderzoek komen er kaarten met dwarsdoorsneden. Gewerkt wordt met een zeespiegelstijging van 1 meter en we kijken naar een periode van 1 tot 2 generaties vooruit (2050).

Greep uit activiteiten die parallel, aanvullend hebben plaatsgevonden.

- Januari: veldbezoek kustzone door Provincie Zeeland (bestuur en ambtelijk)
- Maart: startbijeenkomst Uitvraag Zuidwestelijke Delta te Middelburg
- April: veldbezoek kustzone door Waterschap Scheldestromen
- April: thema sessie voor college Gemeente Schouwen-Duiveland, Zierikzee
- Mei: excursie kustzone Ouwkerk begeleid door Nationaal Park Oosterschelde
- Mei: Platformbijeenkomst Zuidwestelijk Delta in Watersnoodmuseum
- Mei: Ervaringen ingebracht in initiatieven zoals: ReThink The Delta en EO Wijersprijs.

Waar werken we naar toe?

Eind 2023 (uitloop begin 2024) ligt er voor elke spoor een bouwsteen. Wat hebben we daarbij voor ogen? In elk bouwsteen staat een uitwerking beschreven van een concept dat een aansprekend voorbeeld kan zijn voor invulling van een klimaat adaptief waterkerend landschap tussen Zierikzee en Bruinisse. Dus een soort van projectvoorstel met aanleiding, opzet idee, onderbouwing, illustraties, wie meedoen, locatie(s), en inschatting kosten en financieringsopties. Plus natuurlijk een advies we denken dat het gestart, gerealiseerd, kan worden in 2024.

Rode draad: leefbaarheid en verbinden

De inspanningen en gesprekken van de afgelopen periode, heeft ons doen beseffen dat de rode draad binnen deze vier sporen is: leefbaarheid en verbinden!

De zone tussen Zierikzee en Bruinisse is veelzijdig en prachtig. Het kent gelijke tijd meerdere uitdagingen die in essentie de leefbaarheid van mens en natuur op de proef stelt. Dus alle reden om met de best beschikbare kennis, nu al kleine stappen vooruit te zetten met het ontwikkelen van nieuwe ideeën en initiatieven die de leefbaarheid van de Oosterschelde en het eiland Schouwen-Duiveland kunnen versterken.

Verbinden is het andere sleutelwoord. Van bewoners, van burens, van beheerders, experts, van bestuurders met het gebied, verbinding met de Oosterschelde en de dijken en het achterland, verbinden van mens & natuur, verbinden van nu en later!

Meer weten en/of meedoen?
Neem contact op.

Peter van Veelen - 0621468246
Philip Drontmann - 0651380641

Initiatiefnemers namens de KennisCommunity Oosterschelde
www.onzeoosterschelde.nl

